No. 923 Zaterdag 7 September 1901. 18de Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN CONCORDIA N°. 129, PIETERMAAI.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 5 September.

De Boeren en de vrede.

II. (*Slot.*)

Beschouwen wij de zaak thans van het standpunt der Boeren.

Zeker, daar worden onder de commando's, die nog te velde zijn, strijders aangetroffen, die alles verloren hebben; die hun hoeven verbrand, hun vee gestolen, hun akkers verwoest zagen; wier vrouwen en kinderen in de engelsche kampen van ontbering zijn omgekomen, en die daarom voor zich-zelven geen andere begeerte hebben dan wraak, zóó bloedig mogelijk, en den heldendood in een roemrijk gevecht. Dit kan echter het standpunt niet zijn van een geheel volk; evenmin het blinde fatalisme, dat elk oogenblik met de eischen van de werkelijkheid in strijd komt. Beschouwen wij — zooals wel met de waarheid overeen zal komen — als uitzondering de Boeren, die door wanhoop of fatalisme, gedreven, den oorlog (ook zonder eenige kans van overwinning) willen voortzetten — tot de laatste van hen gevallen of de laatste patroon verschoten is, dan blijven drie groepen over.

Vooreerst de talrijke groep van diegenen, die, van den nood een deugd makende, zich in het onvermijdelijke geschikt hebben. Hiertoe behooren vooral de inwoners der steden en vlekken: ook veel gewezen ambtenaren der Republieken, in 't algemeen de bewoners van die streken, waar het engelsch gezag zich bij voortduring liet gevoelen. Men zou ongetwijfeld degenen, welke tot deze groep behooren, onrecht aandoen, indien men hun liefde voor hun vaderland en voor hunne onafhankelijkheid wilde ontzeggen: van gewapend verzet echter is door hen, deels omdat hun dit feitelijk onmogelijk is gemaakt, deels omdat zij daarvan geen heil meer verwachten, geheel afgezien. Hun kan niets meer welkom zijn dan een eervolle vrede.

In de tweede plaats heeft men de talrijke groep der gevangenen: nagenoeg 20.000 van de beste strijders der Boeren, wel de helft van hun geheele strijdmacht, is weggevoerd naar St.-Helene, Ceylon, Indië of Portugal. Al deze mannen weten, dat zij, zoolang de oorlog duurt, gedoemd zijn tot volkomen machteloosheid en werkeloosheid, terwijl hun vrouwen en kinderen, van huis en hof verdreven, aan de hardvochtigheid en wreedheid van engelsche bevelhebbers en soldaten zijn overgeleverd. Nog vuriger dan degenen, die wij onder de eerste groep rangschikten, moeten de Boeren-gevangenen reikhalzen naar den vrede welke alleen hen in staat kan stellen, naar hun vaderland en hun gezin terug te keeren.

In de derde plaats komen zij, die, naar wij vermoeden, de groote meerderheid vormen onder de 17 à 18.000 kloeke mannen, welke alsnog den ongelijken heldenstrijd tegen de verpletterende overmacht voortzetten, onverschrokken naturen, die, op God en hun goed recht vertrouwende, van geen onvoorwaardelijke overgave willen hooren en leven en bloed voor hun zaak veil hebben: tevens echter mannen met helder, practisch verstand, die voor gezonde redeneering toegankelijk zijn.

Hoe zal zulk een verstandig Boeren-strijder of aanvoerder, die van de toestanden en omstandigheden eenigermate althans op de hoogte is, over de kansen van den krijg oordeelen?

Waarschijnlijk zal hij van gevoelen zijn, dat de Boeren-commando's, zoolang zij de noodige ammunitie en zoolang zij goede paarden hebben, voor de Engelschen onoverwinnelijk zijn. Nog maanden, nog jaren kunnen zij engelsche troepen-afdeelingen, die zich van de hoofdmacht afzonderen, verslaan: kunnen zij engelsche convooien oplichten, kunnen zij treinen aanvallen, het spoorweg-verkeer verbreken, kleine garnizoenen tot overgave dwingen, enz. — het grondgebied der Republieken van vijanden zuiveren, de engelsche legermacht in zee drijven, ziedaar echter wat de kracht der Boeren, wier aantal op den duur langzaam, doch zeker moet wegsmelten, klaarblijkelijk te boven gaat. Dit moet zeer zeker door de verstandigsten onder hen worden ingezien.

De erkentenis moge hun hard, moge hun zwaar vallen, — het gezond verstand der Boeren-aanvoerders, dunkt ons, kan tot geen andere conclusie komen. Ook moeten zij de droevige zekerheid tevens wel verkregen hebben, dat op vreemde hulp voor hen niet te hopen valt.

Hunne stamverwanten in het overige Zuid-Afrika mogen hun al hartelijke sympathie toedragen; de Afrikaanders in de noordelijke districten van het Kaapland mogen hen nu en dan bij hun invallen in de kolonie behulpzaam zijn en hun een zeker getal recruten toevoeren — het gevaar voor een algemeenen opstand van de hollandsch-afrikaansche bevolking (indien het ten tijde van de grootste overwinningen der Boeren ooit bestaan heeft) is voor Engeland reeds lang geweken.

Ook kan zelfs de grootste optimist, dunkt ons, van geen der europeesche Staten meer eenigen daadwerkelijken steun voor de Boeren verwachten. De krachtigste protesten tegen de roovers-politiek van Engeland en de warmste manifestatiën voor de rechtvaardige zaak der Boeren hebben bij de europeesche Kabinetten alle uitwerking gemist. Dat ten aanzien van dit punt in afzienbare toekomst eenige verandering ten goede te verwachten is, mag op grond van tal van redenen worden tegengesproken.

De oorlog in Zuid-Afrika derhalve, zooals wij door al het voorafgaande duidelijk trachtten te maken, is in een stadium gekomen, waarin voortzetting der vijandelijkheden voor beide partijen schier in gelijke mate verderfelijk moet worden geacht, waarin vrede, al moet die zware offers kosten, voor beide partijen schier in gelijke macht wenschelijk moet worden geacht.

Voortzetting van den oorlog tot de laatste Boer zijn laatste patroon tegen den indringer zal hebben afgeschoten, kan Engeland's prestige onder geen enkel opzicht verhoogen, moet daarentegen Engelands welvaart en crediet een schade toebrengen, waarvan zij zich wellicht nimmer zullen herstellen. Ook inlijving der Boeren-Republieken kan op den duur de snellere ontwikkeling van het hollandsch-afrikaansche element der bevolking in Zuid-Afrika niet tegenhouden, kan daarom op zich-zelf ook de suptematie van Engeland niet verzekeren. Integendeel moet alles, wat rassenhaat aankweekt en onderhoudt tusschen de engelsch- en hollandsch sprekende deelen der bevolking, voor de britsche macht een gevaar worden geacht. Twee door wapengeweld in bedwang gehouden koloniën met een krachtige, snel aangroeiende Boerenbevolking zouden een voortdurende bedreiging zijn van Engeland's oppermacht ook over het Kaapland en de verdere Staten van Zuid-Afrika.

Het komt ons derhalve voor, dat het engelsche volk tot het inzicht

Feuilleton.

Katholiek Leven.

Maar zij weken. Nu schreeuwde hij: „Lafaards, gij stort ons in 't verderf — gij onteert ons; ellendelingen, gij zijt den Franschen naam niet waardig."

Hij dreigde hen, ze neer te schieten, de soldaten sloegen er met de sabels op in, maar zij gingen geen pas verder. Toen zeide hij: „Gij weet niet te sterven voor Frankrijk.— Welnu, ik zal het vaandel van eer voor u ontplooien. Beschouw het en tracht het te volgen, terwijl het door uwe rangen gaat."

Nu rende hij naar de zouaven en riep de Charette toe: „Vriend, geef mij de uwen," en tot de zouaven: „Ginds zijn lafaards, die gij terug moet brengen in het vuur. Vooruit! volgt mij — laat ons toonen, dat wij mannen van eer, dat wij Christenen zijn."

„Er ontsnapte een kreet van vreugde aan deze koene borsten," zoo luidt het verhaal verder, „de dappere jongelingen schoten op mij toe, en wilden mij allen volgen in den dood. Ik nam er slechts 300, waarbij zich andere afdeelingen voegden, zoodat wij met 800 waren.

„Het was half vijf. De avond viel. Ik zei tot kolonel de Charette: „Nu is het oogenblik daar om het vaandel te ontrollen."

Wij deden het, en een electrische schok ging door de gelederen. Met vasten tred trokken wij verder. Op de hoogte der vluchtelingen aangekomen, sprak ik hen aan:

„Soldaten, ziethier het vaandel van eer, volgt het, vooruit!" Maar niets—niets. Ik zwaaide mijn zwaard en riep: „Hebt gij dan geen hart, vooruit!" Maar zij gingen niet.

„De zouaven trokken altijd verder. Kolonel de Charette was aan mijne rechter en commandant de Troussures aan mijne linkerhand.

„Generaal," zeide de laatste, „wat zijt gij goed, ons zulk een feest te bereiden," dat was het laatste woord van dit edele hart. Op dit oogenblik heerschte eene ongekende geestdrift onder de gelederen.

„De Duitschers, die de boerderij van Villours bezet hielden, werden beschoten. Zij verlieten hunne stelling en zochten zich te redden. Maar bij een klein bosch gekomen, werd er zoo hevig op ons gevuurd, dat velen der onzen vielen, om niet meer op te staan. De vluchtelingen, die voor een oogenblik tot hun plicht gebracht waren, doorstonden deze beproeving niet, zij gingen nu voorgoed heen.

Ik bleef aan het hoofd der Pauselijke Zouaven, die een' heldhaftigen tegenstand boden. Ik had gezonden, om de 3de afdeeling te zoeken, maar ik zag ze niet komen, en ontving evenmin tijding. Wat moest ik nu doen? Ik wilde mij niet onteeren, door de 300 zouaven te verlaten, die mij gevolgd waren, en die mij deze misdaad nooit zouden hebben vergeven. Ik voelde mij sterk tot het offer, dat ik ging brengen met deze dapperen. Zij noemde zich soldaten van den Paus en het scheen mij goed toe, te sterven onder het vaandel, dat hen beschermde. Wij riepen samen: „leve Frankrijk, leve Pius IX!" Dat was onze acte van geloof.

300 zouaven waren met mij vooruitgestormd. Ik had alleen door hun zedelijk overwicht de ontaarden willen opheffen, maar 188 van hen vielen voor Loigny, en 10 hunner 14 officieren werden gedood. Ik werd zelf door een geweerschot getroffen en had de kracht niet meer, mij te paard te houden. Ik riep mijn officier: „Neem mij in uwe armen. 't Is voor vandaag gedaan.

„Hij legde mij op den grond, geholpen door Harscouët, luitenant der Pauselijke zouaven. Ik beval hun vervolgens heen te gaan en den oudsten officier het commando voor den terugtocht op te dragen. Ik hoorde achter mij de artillerie en ik ben gelukkig, op het einde van mijn officieel verslag te kunnen constateeren, dat wij, tijdens mijn bevel, geen enkel stuk verloren. De 13 batterijen hadden dien dag 3423 schoten gelost."

In de brieven aan zijne vrienden sprak hij over dezen nacht, overtuigd, dat zij, die één waren met hem in geloof en hoop, God met hem zouden danken voor de hulp in zijn doodsstrijd ontvangen.

„Bruyère en Harscouët waren dan heengegaan. Zij hadden willen blijven maar waren dan in handen van het Pruisisch leger gevallen, dat ons achtervolgde.

„Ik dwong hen te vertrekken. Zij ontzadelden mijn paard, en legden mijn hoofd op het zadel. Ik lag daar alleen, onbeweeglijk, uitgestrekt op den grond, die met sneeuw was bedekt. Rondom mij lagen edele slachtoffers, die geen handel wilden drijven met hun leven, maar het vrijgevig wegschon-

moet komen, — de kenteekenen zijn er gelukkig, dat een aanzienlijk gedeelte van dat volk reeds tot dit inzicht gekomen is, — dat de inlijving der Republieken en de eisch van onvoorwaardelijke onderwerping, aan de Boeren gesteld, zelfs van het egoïstische standpunt de engelsche staatkunde, als een groote fout moeten beschouwd worden. Het engelsche belang daarentegen zonder eenigen twijfel brengt mede, den Boeren vredesvoorwaarden aan te bieden, welke voor dezen aannemelijk kunnen worden geacht.

Van een geheele inlijving der Republieken behoort bijgevolg te worden afgezien. Een ruime mate van zelfbestuur, zij het dan ook onder engelsche suzereiniteit, behoort den Boeren gelaten te worden.

Te hopen is het, dat dezen zullen inzien, hoezeer ook hunnerzijds in verschillende vormen concessiën noodzakelijk zijn. Concessiën misschien in den vorm van beperking hunner staatkundige vrijheden, misschien in den vorm van afstand van grondgebied. Blijven zij herstel vorderen van het *status quo* vóór den oorlog, dan zal de vrede onmogelijk blijken en de verdelgensoorlog tot het uiterste worden voortgezet. Het is ongetwijfeld hard voor een ieder, die van het goed recht der Boeren overtuigd is, te moeten wenschen, dat *voor een gedeelte* dat recht zal worden prijsgegeven, dat met *een gedeelte* van den schat, dien hij *geheel* in handen zocht te krijgen, de roover zal worden afgekocht. Hoe hard dit echter ook zij; hoezeer het rechtvaardigheidsgevoel daartegen in opstand kome — tóch schijnt in de gegeven omstandigheden de wijsheid zulk een taktiek te gebieden. Nu nog moet het Engeland zijnerzijds een offer van beteekenis waard zijn, indien de Boeren de wapenen nederleggen en vredesonderhandelingen willen aanknoopen. Maar later?

Natuurlijk kunnen wij hier niet in bijzonderheden opgeven, onder welke voorwaarden een vrede voor beide partijen aannemelijk zou wezen en wat van beide zijden zou moeten prijs gegeven worden.

Letten wij echter op verschillende uitingen van de pers, zoowel in Engeland als in andere Rijken, dan komt het ons voor, dat de publieke opinie, ook van een groot gedeelte van het engelsche volk, zou te winnen zijn voor het denkbeeld van een Zuid-Afrikaanschen Statenbond onder britsche suzereiniteit. Aan de afzonderlijke Staten kon dan, wat hun binnenlandsche aangelegenheden aangaat, een groote mate van vrijheid en zelfbestuur gelaten worden, terwijl het britsche hoogheidsgevoel op een voor het geheel weinig schadelijke wijze bevrediging kan vinden.

Als voorbeeld voor dergelijke regeling zou, dunkt ons, (behoudens veranderingen door plaats en omstandigheden geraden) kunnen dienen de pas opgerichte Statenbond „Commonwealth", van Australië.

De reis om de wereld in 64 dagen.

Toen de welbekende, aan fantasie zoo rijke fransche schrijver Jules Verne zijn belangrijk boek: "20000 mijlen onder Zee" schreef, heeft hij wel niet verwacht de uitvinding der onderzeesche booten te zullen beleven, en toen hij de „Reis om de wereld in 80 dagen" schreef, evenmin, dat zijn verbeelding door de werkelijkheid nog verre zou worden overtroffen. Achter elkander legden twee wereldreizigers, journalisten, de Canadees Prince en de Franschman Stiégler, die reis in 64 dagen af. Trouwens in de dagen van „Phileas Fogg" waren er nog geen trans-siberische spoorwegen, en ook geen sneltrein van 120 kilometer snelheid per uur, noch een snelstoomer van het genre *Oceanic* en *Deutschlant*.

Den 29n Mei te 1.50 's middags verliet Gaston Stiegler in opdracht en voor rekening van het parijsche dagblad *de Matin*, dat hem een honorarium van 5000 frank en 5000 frank reiskosten betaalde, de parijsche *Gare du Nord*, om via Berlijn in een slaapwagen op reis naar Petersburg en Moskou te vertrekken. Dat waren al 3266 kilometer. Nu ging het het trans-siberische in tot aan Irkoetsk, alweer 5414 kilometer meter. Hij reed vervolgens per spoor naar Strietensk, nogmaals 1245 kilometer en stevende toen in een boot de rivier af, 2252 kilometer ver, tot Khabarowsk. Van daar kon hij weer per trein verder voortreizen naar Wladiwostock, van waar hij per stoomschip naar Yokohama, 2858 kilometer, en op gelijke wijze naar Victoria. Engelsch Columbië, 7930 kilometer, aflegde. Nu ging het per spoor naar Chicago over New-York. 5300 kilometer, en aldaar vertrok hij aan boord van de *Oceanic* naar Queenstown, 4278 kilometer.

Stiégler wilde Ierland per spoor doorkruisen, maar moest met de *Oceanic* tot Liverpool varen en kwam per spoor te Londen aan, toen de trein, welken hij daar moest nemen, reeds een uur geleden vertrokken was. Deze 800 kilometer deden hem de overwinning, welke hij anders zou behaald hebben, ontgaan.

Inmiddels was namelijk de Canadees Prince met een recordtijd van 64 dagen en 15 minuten te Montreal aangekomen, vanwaar hij was uitgegaan. Had Stiegler niet den londenschen trein gemist, dan zou hij den laatsten Juli 's avonds te 11 ure te Parijs zijn aangekomen met een record van 63 dagen, 10 uren en ettelijke minuten. Hij had wellicht ook nu nog het amerikaansche record kunnen slaan, door eenvoudig verder te reizen, om den 1n Aug. 's morgens te 6 uur te Parijs te zijn, maar de *Matin* wilde de vruchten van zijn reclame niet missen.

Stiégler moest, zoo niet 's avonds, dan op den dag aankomen. In den vroegen ochtend zouden geen honderd toeschouwers zich de moeite hebben gegeven naar de *Gare du Nord* te gaan. Derhalve verliet de wereldreiziger Londen eerst op den vroegen morgen van den 1n Aug. en kwam 's avonds te 6.11 m. te Parijs, zoodat hij precies 64 dagen 4 uren en 26 min. noodig had voor het afleggen van een totaal van 34.448 kilometer.

Te Folkestone waren bereids veel nieuwsgierigen bijeengekomen, te Boulogne hadden zich duizenden naar de landingsplaats begeven, en te Parijs nam de aankomst van den koenen wereldreiziger het karakter van een sensatiewekkende gewichtige gebeurtenis aan. Een troep politie-agenten moest in de vestibule en op het perron van het station de orde handhaven. Verscheidene duizenden belegerden de plek van aankomst. Een der wachtzalen was voor de ontvangst feestelijk versierd. Toen de trein, 20 minuten over zijn tijd, arriveerde, barstte de menigte los in stormachtig gejuich.

De aldus gevierde, een breedgeschouderde dertiger, had alle moeite om zich een weg naar het salon en den daar klaar staanden champagne te banen. De *Matin* poogt te bewijzen, dat Stiégler slechts 63 dagen en 16 uren noodig had of liever zou gehad hebben, zoo niet...... wat intusschen niets verandert aan het feit, dat hij meer tijd heeft besteed dan de Canadees Prince.

In elk geval echter versloeg Stiégler zijn vaderlandschen concurrent Henrj Turot, die, in opdracht van het *Journal*, de reis in omgekeerde richting ondernam en nog lang niet in zicht is.

Jules Verne, die te Amiens woont, heeft niet verzuimd, Stiégler op zijn doortocht te begroeten. De 73-jarige grijsaard is schier geheel blind, hij kan niet meer lezen of schrijven, maar is niettemin aan zijn honderdste werk begonnen, na welks voleinding hij zijn vernuftig, vindingrijk brein verder wil laten rusten.

Nieuwsberichten.

CURACAO.

Officieele berichten.

Gouvernement van Curaçao.

Beschikking van Donderdag, den 5en September 1901.

No. 647.

De waarnemende Gouverneur,

Overwegende, dat de benoemde Gouverneur van Curaçao de Heer Jhr. J. O. DE JONG VAN BEEK EN DONK, eerstdaags hier verwacht wordt met het Nederlandsche stoomschip *Paramaribo*.

Heeft goed gevonden:

De navolgende te bepalen :

1°. Zoodra verondersteld wordt, dat het stoomschip, aan boord waarvan ZHEG. zich bevindt, in aantocht is, worden er van het fort *Nassau* drie halve minuutschoten gelost.

2°. De commandanten der Schutterij en van het garnizoen doen alsdan hunne korpsen gekleed in groot tenue onder de wapenen komen en onder de bevelen van den oudsten op den commandant volgenden officier, vóór het fort *Amsterdam*, in orde van bataille scharen, front makende naar de haven, de schutterij aan den rechtervleugel. Een genoegzaam aantal manschappen van het garnizoen blijft in de batterijen aanwezig, om saluutschoten te doen.

3°. Van alle schepen in de haven en van de gouvernementsgebouwen, worden de vlaggen geheschen, zooals bij openbare feestelijkheden gebruikelijk is.

4°. Bij het binnenloopen der haven door de *Paramaribo*, valt er van het *Waterfort* een saluut van elf schoten; de troepen dragen het geweer aan den schouder, de tamboers slaan den roffel; daarna zal zich de muziek der beide korpsen bij afwisseling doen hooren.

5°. Bij het vallen van het saluut begeeft zich de adjudant van den Gouverneur aan boord van de *Paramaribo*, om den benoemden Gouverneur te complimenteeren en te vragen wanneer ZHEG. aan wal denkt te komen.

6°. Inmiddels begeven zich naar het Gouvernements-huis :
de leden van den raad van bestuur en van den kolonialen raad;
de leden van de rechterlijke macht;
de niet ingedeelde officieren der schutterij en landmacht;
alle hoogere en lagere civiele autoriteiten en verder de consulaire ambtenaren, de kerkbesturen der onderscheidene gemeenten, de besturen van openbare inrichtingen en particulieren, welke wenschen bij deze gelegenheid van hunne deelneming te doen blijken.
Allen nemen in de audiëntiezaal plaats, tegenover den ingang, in volgorde, zooals bij openbare audiëntien gebruikelijk is.

7°. Op het voor ontscheping bepaalde tijdstip, begeeft eene commissie, bestaande uit:
het oudste lid van den raad van bestuur, den voorzitter van den kolonialen raad, den voorzitter van het hof van justitie en den gouvernements - secretaris, zich aan boord, om den benoemden Gouverneur te verwelkomen, en ZHEG. naar het gouvernementshuis te vergezellen.

---

ken voor de groote zaak van 't vaderland en van de eer. 4 of 5 passen voor mij zag ik nog een dier dapperen, op zijn elleboog geleund. Het Pruisisch leger trok over onze lichamen in volmaakte orde." En altijd soldaat, voegt De Sonis er in den brief aan zijne vrouw bij : „Zelfs in dat oogenblik moest ik de tucht en de houding dier troepen bewonderen.

„Op de hoogte der dooden en gewonden gekomen hielden de Duitsche soldaten stil en namen de wapens. die eenige waarde hadden. Een soldaat keerde mij om, om mij van mijn degen en pistool te ontdoen."

Zij trokken verder, dronken van hunne overwinning. Ik zag een soldaat bij den zouaaf, waarvan ik boven sprak. Hij stiet er tegen met den voet en verbrijzelde het hoofd met de kolf van zijn geweer. Later vond men het lijk op de aangeduide plaats — het was de commandant de Troussures.— Dat was dan het feest geweest, waarheen De Sonis hem had geleid.

„Ik dacht," zoo vervolgt de generaal, „ dat eenzelfde lot mij wachtte en stelde mijne ziel in de hand van God. Ik dacht het te meer, toen in de rijen der soldaten er een recht op mij afkwam, die over mij heen moest loopen. Maar deze was een barmhartige Samaritaan. Toen hij bij mij gekomen was, hield hij stil en drukte mij de hand met een onbeschrijflijk gevoel van goedheid en zeide : „ Kameraad !"

„Dat was ongetwijfeld het eenige Fransche woord dat hij kende, maar zijn gansche hart lag daarin. Hij boog zich over mij, nam zijne veldflesch en goot eenige druppels van een geestrijk vocht in mijn mond. Ik had in 24 uren niets gehad."

De soldaat nam vervolgens voorzichtig het hoofd van den generaal, legde het zorgvuldig op het zadel van het paard, en bedekte den gewonden met een deken, die zich in de nabijheid bevond.

De Sonis wilde hem danken, maar wijl zijn weldoener de Fransche taal niet kende, stelde hij zich tevreden, met hem den hemel te toonen. Later bad hij God, hem zijn schuld te betalen, en in de ambulance aangekomen, was het zijne eerste zorg, den pastoor van Loigny eene H. Mis voor den edelmoedigen vijand te verzoeken.

„Na den voorbijtocht der troepen," zoo gaat de generaal voort, „kwamen de Duitsche dokters en ziekenverplegers het slagveld bezoeken. Eerst zag ik in de verte reusachtige, roode lantarens schemeren, waarmee zij de gekwetsten zochten. Zij namen de hunnen op, maar boden mij geene hulp, en ik wilde ze den vijand niet vragen.

„Later heb ik gehoord dat eenigen der onzen door de Pruisen in eene schuur waren gedragen.

„Weldra heerschte rondom eene doodsche stilte, die slechts verbroken werd door de stem der stervenden, die te vergeefs riepen om hulp. Nooit zal ik die hartverscheurende kreten vergeten.

„De nacht kwam de smarten van onzen doodsangst vergrooten en wij waren weldra omringd door een cirkel van vuren. De Pruisen staken de omliggende gehuchten in brand ; het dorp Loigny op 200 M. afstand van mij stond reeds in vlam. Bij het schijnsel van den brand kon ik de Duitsche soldaten onderscheiden, die zich warmden bij de brandende huizen en het geluid van hun spreken en lachen drong tot mij door. Tegen negen uur hoorde ik een langgerekt geschreeuw, niet ongelijk aan dat, wat men op zee laat hooren als men een schip wil praaien. Aanstonds vloog de gedachte door mijn geest, dat er hulp kwam dagen. Ik verzamelde al mijne krachten en riep : „ hulp !" Maar de stem verwijderde zich. Ik trachtte mij voort te sleepen in de richting, vanwaar de stem kwam. Maar te vergeefs, ik was niet in staat mij te bewegen. Ik gaf alle hoop op en onderwierp mij aan mijn lot.

Ik had mijnen vrienden het laatst vaarwel voor de mijnen meegegeven. De gedachte aan de smarten, die mijn dood over hen zou brengen verscheurde mijne ziel van droefheid, maar ik werd uit mijne verslagenheid getrokken door de beschouwing van het beeld van O. L. V. van Lourdes, zij verliet mij niet meer.

Wordt vervolgd.

8°. Terwijl de commissie zich aan boord begeeft, zullen de schutterij en de troepen van het garnizoen de beide zijden van de stadspoort, die toegang tot het gouvernements-plein geeft, bezetten: de schutterij aan de westzijde, de landmacht aan de oostzijde; respectievelijk met den linker- en achtervleugel aangeleund aan de zuidzijde van die poort, hunne respectieve muziekkorpsen, tamboers en hoornblazers op den anderen vleugel.

9°. De commandanten der schutterij en van de troepen wachten ZHEG. bij de poort van het gouvernements-huis af en sluiten zich bij de in § 7 bedoelde commissie aan.

10°. Bij het aan wal stappen wordt de benoemde Gouverneur gesalueerd met 11 schoten van het *Waterfort*.

11°. Op de stoep van het Gouvernements-huis wordt ZHEG. door de leden van den kolonialen raad ontvangen en binnen de audiëntiezaal geleid, alwaar hij bij het binnentreden door den waarnemenden Gouverneur wordt te gemoet gegaan.

12° De waarnemende Gouverneur stelt vervolgens, na den benoemden Gouverneur met zijn behouden aankomst te hebben gelukgewenscht, aan ZHEG. de in de audiëntiezaal aanwezigen voor.

13°. De troepen rukken in, zoodra de benoemde Gouverneur het gouvernements-huis is binnengetreden.

Van deze beschikking worden de noodige gedrukte exemplaren aan de daarin genoemde autoriteiten, officieren en ambtenaren uitgereikt tot informatie en naricht en aan den havenmeester en loods twee exemplaren, waarvan één om bij zijn komst aan boord van de *Paramaribo* buiten de haven, aan den Gouverneur te overhandigen.

Wordende ten slotte de commandanten der schutterij en landmacht, ieder voor zooveel hem aangaat, uitgenoodigd de noodige maatregelen te nemen tot de uitvoering van deze beschikking.

De waarnemende Gouverneur van Curaçao,

NUIJENS.

Havennieuws.

Hr. Ms. *Sommelsdijk* is Woensdagmorgen omstreeks tien uur uit de haven vertrokken om na Bonaire te hebben aangedaan, naar Aruba te stevenen tot het houden van schietoefeningen.

* *

Het stoomschip *Lassell*, gecharterd door de *Red D Line*, is 27 Augustus van New-York vertrokken en zal hier vermoedelijk morgen binnenvallen.

* *

Gisteren in den voormiddag verscheen voor de haven het duitsche oorlogsschip *Vineta*, komende van Trinidad. Deze oorlogsbodem heeft een lengte van 105 meter bij een breedte van 17 meter en diepgang van 6,3 meter, meet 5885 ton en zijne machines ontwikkelen 10,000 paardenkracht. Het geheele schip is gebouwd van staal met houten binnenkast en wordt beschermd door een pantser van 100 millimeter dikte; het is bewapend met 20 snelvurende Kruppkanonnen, 14 mitrailleusen en 3 onderzeesche torpedowerpers. De *Vineta* werd te water gelaten in 1898, loopt met een snelheid van 18 mijlen en kan 500 ton steenkolen laden.

Na zich in verbinding te hebben gesteld met den duitschen consul, stoomde de *Vineta* naar La Guaira. Naar men zegt, kan over veertien dagen de *Vineta* met nog twee andere duitsche oorlogsschepen hier worden verwacht, om voorzien te worden van steenkolen en dan naar Colombia te vertrekken.

Posterij.

De brievenmalen van Colombia, die met de fransche boot den 27n. Augustus te Pto. Cabello aankwamen en voor Curaçao bestemd zijn, zijn hier niet den 29sten Augustus met de *Prins Frederik Hendrik* gearriveerd, omdat de post-administratie te Pto. Cabello ze heeft achtergehouden. Dit is reeds de tweede keer, dat zulk een onregelmatigheid plaats heeft.

* *

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Ariet Baez, Soldaat Biesemotel, Samuel Correa para entregar á Soledad Biaggi, Maltilda fans Cual, Francisco Betancourt Figueredo, Emilio Fernandez, M. I. M. Gorsira, Capt. G. Pals c|o Hellmund & Co., Isaac Rafael, Santiago Soca & Co., J. M. Schotborgh care Miss Schotborgh. Travieso Hermanos, G. Valentiner & Co.

Aangeteekende stukken: T. F. W. Krafft en C. W. G. Schotborgh.

Niet voor bestelling vatbaar twee drukwerken geadresseerd aan: Red. Amigo di Curaçao en M. P. Curiel.

Leger.

Den 15n. Sept. e. k. vertrekt met de *Kon. West.-Ind. Maildienst* een detachement suppletietroepen bestaande uit alle op 15 Aug. l. l. bij het Kol. Werfdepôt beschikbare manschappen. Een derde wordt bestemd voor Curaçao, de overigen voor Suriname. Het bevel is opgedragen aan den 1n. luit. der inf. A. C. COUVÉE; als medegeleider gaat mede de sergeant D. VAN ROON, van het 4e. reg. inf.

ZHEG. de Gouverneur.

Morgen of overmorgen wordt de Hoogedel Gestrenge Heer JHR. J. O. VAN BEEK EN DONK. de nieuwbenoemde Gouverneur van Curaçao, hier verwacht.

ZHEG. maakt de reis van Suriname naar hier met het stoomschip *Paramaribo*, aan welke wegens haar snellere vaart de voorkeur is gegeven boven de *Curaçao*, die niet meer dan zeven knoopen maakt.

De *Paramaribo* is 3 September van Suriname vertrokken.

Oficina Maritma.

Als directeur van de *Oficina Maritima* is opgetreden de Heer A. HENDRIK SENIOR en als administrateur de Heer ARTURO J. FIDANQUE.

Uitvoer van vruchten.

Uit een verslag van den amerikaanschen consul in Bombay (Engelsch Indië), voorkomend in de *Scientific American*, vernamen wij dat gedurende het laatste seizoen voor het eerst versche mango's van uit Bombay naar de londensche markt werden verzonden, verpakt in petroleumkisten; dat de vrucht daar in goeden staat aankwam en prachtige prijzen maakte.

Zou het geen zaak zijn, dachten wij, de attentie onzer curaçaosche plantagehouders eens op dit feit te vestigen? Daar de reis van hier naar New-York aanmerkelijk korter is dan van Bombay naar Londen, zouden wij hen willen aanraden, eens in relatie te treden met een flinken new-yorkschen vruchtenhandelaar; te informeeren naar de beste manier van verpakking en dan ten minste een proef te nemen, altijd natuurlijk met de beste soort.

Zeker is het, dat hier de prijs der mango's in vergelijk met die van Engelsch-Indië meestal spotlaag is vanwege den overvloed, voortkomend uit de geringe gelegenheid tot afzet.

Ons dunkt, er moet niets verzuimd worden, wat tot verbetering van onzen toestand kan bijdragen!

„Alle beetjes helpen."

Suriname.

In de *Nieuwe Surin. Courant* leest men:

„Terwijl er jaarlijks, blijkens de begrooting der Kolonie voor 1901, voor zorg en verpleging der melaatschen de fabelachtig groote som wordt uitgegeven van f 52,872,75 t. w. subsidie aan inrichtingen tot isoleering en verpleging van lepralijders f 4000 en aan het gesticht „Groot Chatillon" f 48,873.75, zijn er nog, wonende in de Kolonie, doch in het bizonder in de stad — gelijk iedereen weet — een groot getal melaatschen, zonder isolement te midden van het gezonde deel der bevolking, zonder dat het bestuur der Kolonie een poging in het werk tracht te stellen, de bevolking der Kolonie te vrijwaren tegen den heilloozen invloed, die deze ziekte op de volksgezondheid teweeg brengt. Hoe kunnen de factoren der wetgevende macht — mogen wij wel vragen — wel bereid gevonden worden, strenge quarantaine-maatregelen te nemen tegen ziekte buiten de Kolonie en niet tegen de lepra in de Kolonie?

Men spreekt van lijders aan deze ziekte, die zich in hunne huizen schuil houden en, om het dagelijksch brood te vinden, allerlei werk verrichten, zooals het maken van koeken, het bereiden van gomme, die dan in het verkeer van gezonden wordt gebracht, alzoo geconsumeerd en verbruikt; ook van lepralijders, die naaiwerk verrichten, goed verstellen en wat dies meer zij, alles voor gezonde menschen, brengende alzoo de smetstof van de lepra over bij gezonde menschen, het getal lijders aan deze verschrikkelijke ziekte telkens vermeerderende. In weerwil echter van deze schrik inboezemende omstandigheid — welke het bestuur niet onbekend zijn kan — weifelt het nochthans in te grijpen om de gezonde bevolking te behoeden tegen de infectie dezer ziekte. O. i. is dit plichtverzuim. En een plichtverzuim, dat menschenlevens in gevaar brengt, van de Kolonie makende een broeinest van de lepra."

Ingezonden Mededeelingen.

NEDERLAND

Mr. P. J. Troelstra.

„BAG" geeft in *Hollandia* de volgende schets van den sociaal-democratischen leider:

Op mij heeft mr. Troelstra altijd den indruk gemaakt van een welgemeend eerlijk man, wien het echter ontbreekt aan de noodige kracht om altijd weerstand te blijven bieden aan de afwijkende ondoordachte denkbeelden der proletariërs, wier lot hij aan het zijne verbonden heeft. Tot het droevig leven van die groote massa voelde zijn licht ontvankelijk gemoed zich aangetrokken; hij heeft zich tot taak gesteld zijn beste krachten aan te wenden om in hun toestand verbetering aan te brengen, maar als zoovelen zijner voorgangers kon hij niet altijd boven hen blijven staan: hij staat te vaak onder hen. En dat is nu eenmaal het groote gevaar voor menschen, die het lot hunner minderbedeelde en minder-ontwikkelde natuurgenooten willen verbeteren, dat ze, staande naast hen die ze helpen willen, ook hun gebreken gaan overnemen. Of wel is 't anders, als we een man als Troelstra schier elk begrip van waardeering bij andersdenkenden vreemd zien worden, als we zien hoe hij in verdachtmaking van anderer plannen, in miskenning van hun bedoeling zijn kracht gaat zoeken? Als hij, de man van het parlementair socialisme, de geboden gaven uit handen van liberalen en radicalen weigert, omdat te weinig naar zijn zin geoffreerd wordt? Als we hem tegen de leerplichtwet zien stemmen, omdat die hem niet vèr genoeg ging? Is dat iets anders dan obstructionisme? Mij dunkt, dat een man, die van het wetgevend vermogen der natie nog iets verwacht — en dat doet toch ook de parlementair-socialist! — te accepteeren heeft wat

hij nog verkrijgen kan op het gebied der sociale wetgeving. Zeker, zijn plicht brengt mee veel meer te vragen dan men hem voorzet op dit terrein, hij mâg en moet overvragen, maar als 't blijkt, dat bij de bestaande verhoudingen niet meer los te krijgen valt, dan dient naar mijn wijze van zien ook de socialist „een heel ei" te prefereeren boven „een leegen dop."

Maar — en er is al zoo dikwerf op gewezen — dat is nu juist de keerzijde der democratie, dat zij in haar vertegenwoordigers meer haar lasthebbers dan haar vertrouwensmannen ziet. Dat bemerken we uit de eischen, welke vele democraten hun candidaten te voren stellen, in het verlangen van enkelen om de partij materiëel te laten mee-profiteeren van de voordeelen, aan het Kamerlidmaatschap verbonden. En dat laatste, belichaamd in een motie bij het jongste congres der Sociaal-democratische Arbeiderspartij, heeft Troelstra's verontwaardiging in hooge mate opgewekt. In een van die vlijmend scherpe artikeltjes, waarvan hij het geheim bezit, heeft hij in zijn orgaan *Het Volk* die ijverzucht van zulke partijgenooten aan de kaak gesteld, gegeeseld met de hooghartigheid die ze verdiende. Dat er menschen in onze partij zijn, die ons dat tractement van f 2000 als Kamerlid misgunnen, schreef hij ongeveer, dat weten we, maar dat ze den treurigen moed hadden nu nog te eischen, dat een zeker deel daarvan in de kas der partij moest worden gestort, dat stuitte hem tegen de borst. En dan herinnerde hij aan het kapitaal, door sommige partijgenooten in geld al aan de S. D. A. P. geschonken, gezwegen nog van de zelfopoffering, de ontbering, de toewijding aan de zaak des volks, door zoovelen hunner op het altaar van het socialisme geofferd.

Zóo hoor ik Troelstra gaarne. Zóo toont hij, nog te staan bóven hen, die meenen hem te kunnen commandeeren, omdat ze hem volgen, omdat ze op hèm hun stem uitbrengen, omdat ze meenen dat hij aan hèn zijn opkomst dankt.

Hij aan zùlke menschen zijn materieel welzijn verschuldigd, aangenomen dat eene povere twee mille per jaar nog iets van een onbezorgd leven schenken kan bij zijn levensomstandigheden? Daar komt zijn zelfrespect tegen op, en terecht. Troelstra is van huis uit wat men noemt een handig, een knap man, die het materieel zeer ver gebracht zou hebben, als hij zich met „die socialen" niet ingelaten, maar zich louter tot de advocatenpractijk had bepaald. Daarvoor is hij als geschapen. Voeg daarbij zijn volharding bij een eenmaal gesteld doel, zijn welsprekendheid, zijn organiseerend talent — en ge hebt een man als geknipt voor de oppositie. Daarin schuilt zijn groote kracht. Hij houdt vol, hij weet den volkstoon te pakken, hij weet eenheid te brengen in den chaos door zijn bezielend woord. Dat laatste heeft hij getoond, toen, voornamelijk onder zijne leiding, zoo tal van socialisten zich afscheidden van den Sociaal-democratischen Bond om met hem de Sociaal-democratische Arbeiderspartij op te richten, waarvan welhaast zoo groote actie uitging, dat de kort daarna geboren Socialistenbond zich ten vorigen jare in zijn partij oploste.

Met recht mag men spreken van zijn partij, als er van de S. D. A. P. sprake is. Hij is haar formateur, haar geestelijke vader, haar leider. Om hem scharen zich de getrouwen ...... en toch, wonderlijke speling van het lot, bij deze algemeene verkiezingen is Troelstra, ofschoon candidaat in meer dan één district, niet tot Kamerlid herkozen. Wie had dat verwacht, waar hij vier jaren geleden in drie districten werd gekozen? Dat zal óok wel daardoor gekomen zijn, dat hij sterkere zetels aan andere partijgenooten te veroveren gelaten heeft, o. a. Leeuwarden, waar zijn vader een algemeen geacht wethouder is, waar honderden kiezers Pieter Jelles als kleinen jongen gekend hebben, en velen door dien persoonlijken band er toe gebracht werden hem in 1897 te stemmen.

In Friesland toch heeft zijn wieg gestaan. Hij werd daar in 1860 geboren, studeerde te Groningen, waar hij op 28jarigen leeftijd promoveerde tot doctor in de rechtswetenschap en zich vervolgens als advocaat en procureur in zijn vaderstad vestigde. Eerst twee jaar later trad hij in de socialistische beweging, waartoe zijn aanraking met Domela Nieuwenhuis in een debat hem bracht. Van toen af aan is hij de onvermoeide propagandist en polemist geworden; en heeft hij gansch gebroken met zijn vroegere „bourgeois" omgeving, met zijn academie-vrienden, met alles wat hem aan dat vroegere leven herinnerde. Zijn voor impressies heel vatbaar hart heeft in het aan ellende zoo rijke leven der armen telkens meer en telkens nieuwe stof gevonden voor zijn haat tegen de huidige inrichting onzer maatschap. Dat deed hem zijn „evangelie der ontevredenheid" prediken achtereenvolgens in de *Sneeker Ct.*, later met Frank van der Goes in *De Nieuwe Tijd*, in *De Baanbreker* en thans in *Het Volk*, dat werkelijk als nieuwsblad en als polemisch blad getuigt van het talent zijner redactie.

Met Domela Nieuwenhuis heeft hij het op den langen duur niet kunnen vinden; hen scheidde het verschil tusschen revolutionnair en parlementair socialisme. Dat heeft tot wederzijdsche heftige verwijten geleid. Door zijn praktijk als advocaat, waarbij de minderbedeelden in hem hun natuurlijken verdediger zochten, wist Troelstra uit eigen aanschouwing waar 't den arbeider aan mangelt: brood en zelfstandigheid, loon naar werken en bewustheid van eigen kracht. En om hun dat te verschaffen, achtte hij propaganda voor de socialistische beginselen, om zóó te komen tot invloed naar buiten, in het Parlement, dringend noodzakelijk.

Dat is hem mogen gelukken: de socialisten bezetten thans reeds zeven plaatsen in de Tweede Kamer. Daar heeft hij in de afgesloten zittingsperiode met de hem eigen hartstochtelijkheid zich getoond den propagandist voor algemeen kiesrecht, daar heeft hij met dezelfde vasthoudendheid als daarbuiten in meetings aangedrongen op „recht voor de Hogerhuizen." Al is hem dat laatste niet mogen gelukken, zijn voortdurend gehamer op hetzelfde aanbeeld heeft toch de revisiewet tot gevolg gehad, welke het pad geëffend heeft voor anderen, die in een zelfde geval als de Hogerhuizen verkeeren. Met drie maanden gevangenisstraf heeft hij zijn te ver gedreven ijver voor de zaak der gevangenen — welke hem leidde tot het in 't openbaar beleedigen van den Leeuwarder officier van justitie — moeten boeten. Toch heeft ook in dezen de houding van hen, voor wier lot hij zich zelfs opoffering van zijn persoonlijken vrijheid getroostte, aan Troelstra menige bittere klacht over miskenning doen slaken.

BUITENLAND

Transvaal. — Wat de operaties op het oorlogsterrein betreft, ontbreken berichten van beteekenis. Lord Methuen — deze beroemde veldheer vervult nu reeds sinds meer dan een jaar het zoo nuttig emplooi van „schoonveger", paarden-, koeien- en schapenvanger. Ook daartoe behoort een goede dosis krijgsbeleid! — zit, na eenigen tijd in het Westen van Transvaal te hebben rondgezworven en na meermalen met de Boeren „in aanraking te zijn geweest", eindelijk weer te Zeerust.

Uit de Kaapkolonie wordt van hier en daar een gevechtje gemeld, terwijl rondom Pretoria de Boeren, voornamelijk des nachts, aanvallen doen op de engelsche voorposten. Maar over het algemeen schijnt de guerilla op dit oogenblik den winterslaap te zijn ingegaan om echter bij 't begin van 't aanstaande zomerseizoen met nieuwe kracht te ontwaken. Geen wonder, dat er te Londen nog altijd een gunstige atmospheer blijft heerschen voor het uitbroeden van zeeslangetjes zooals bijv. het berichtje van de *Sun*, die alweer wist te vertellen, dat Botha en zijn ondergeneraals nu vastbesloten waren zich over te geven. In het britsche Departement van Oorlog geloofde men zelf — altijd volgens de *Sun* — dat de overgave reeds had plaats gehad!

Maar men wist en men geloofde in het britsche Departement van Oorlog en in dat van Buitenlandsche Zaken van het interessante Sunberichtje niets! — En doctor Leyds noemde het, toen een medewerker van de brusselsche *Petit Bleu* hem ervan in kennis stelde, eenvoudig belachelijk!

China.—Volgens Dr. Morrison, den welbekenden *Times*-correspondent te Peking, zou er nog weinig uitzicht bestaan op een spoedige afwikkeling der onderhandelingen met China, wegens een diepgaand verschil van meening tusschen Rusland en Engeland betreffende enkele détails in zake de betaling der schadevergoeding. Een van beide mogendheden, zegt hij, zal aanzienlijke concessies moeten doen. De officieuze *Nordd. Allgemeine* noemt dit bericht "tendentieus" en verzekert dat de tegenwoordige stand der onderhandelingen veeleer uitzicht biedt op een spoedig bevredigende oplossing van het zoo moeilijke financieele vraagstuk. „De stremming in den gang van zaken, die tot een definitieven vrede moet leiden," verklaart de *Kölln. Zeitung*, „wordt alleen veroorzaakt door een kleine groep te Londen, wier tegenstand naar alle waarschijnlijkheid het werk des vredes niet zal kunnen verhinderen."

Maar die toch invloedrijk genoeg is gebleken om de onderhandelingen gedurende bijna een maand te doen stilstaan, zoodat de ondeugende Li-Hoeng-Tsjang voortdurend nota's zendt met de vraag wat de mogendheden nu eigenlijk willen, daar China gaarne een afgerond plan zou zien overgelegd!

John Bull heeft van zijn spijtigen onwil althans dit succes, dat hij de zoo hooggeroemde eensgezindheid der mogendheden in het Hemelsche Rijk tot het laatste oogenblik toe leelijk in het zonnetje zet!